Dragør-gæssene

Dragør er kendt for sine gæs, som har boet her i hvertfald gennem 300 år.

Gåseholdet har nok været en del af Amagers gamle rettigheder til øen Saltholm, hvor gæssene har tilbragt sommeren.

Vi ved ikke præcist, hvornår man begyndte at holde gæs i Dragør. Det fortælles, at kromanden på Dragør Kro, Svend Hansen Gynge, engang han havde besøg af kong Frederik 3. på én af dennes svanejagter, havde tøjret sine gæs på kroens tag.

Da kongen spurgte ham, hvorfor han gjorde det, svarede han, at han ingen jord havde at tøjre dem på. Kongen forærede ham da et stykke jord langs stranden lige nord for byen - det areal som senere blev benævnt "Løkken" og strækker sig ud til nuværende Annasvej. Det skete i 1669.

Første gang vi møder gæssene i de historiske kilder, er måske i 1724, hvor amtmanden må behandle en sag om gæssene på Saltholm. Store Magleby-bønderne klager nemlig over, at dragør'erne har deres gæs gående på øen, hvor de fordærver det vand, som kreaturerne skal drikke.

I 1796 fortæller en kilde, at Dragør leverede 800 gæs til hovedstaden.

1832 har vi oplysning om, at der sendes 822 gæs til Saltholm og i 1868 er det noteret, at 66 personer betalte "græspenge" for 171 gæs – og hertil kom så alle gæslingerne.

1830 kan vi i en dødboopgørelse efter skipper Jens Eybert's kone se, at man blandt hendes ejendele og formue opgør "…to gråbrogede gæs, hvoraf den ene ligger på ti æg". Det fortæller, hvor vigtige gæssene var i husholdningerne.

Prisen på en gås var omkring 1900 fire kroner. Til sammenligning er prisen i 1990 350-400 kr.

I 1908 skrev Amager Avis, at gæssene gik og græssede på Dragør Kirkegård. Gæssenes ejer mente at have vundet hævd på græsningen, fordi den havde fundet sted i 20 år.

Gæssene rugede ofte bag køkkenbordet eller i et skur i gården. Det var dog mere sikkert at have dem inde i huset, hvor rotterne ikke kunne tage for sig af gæslingerne.

I begyndelsen af april blev gæslingerne båret ud på marken i en kurv og hentet tilbage om aftenen. Når de var hærdede til at modstå regn og blæst og kulde, kom de på græs på Saltholm.

Det skete, at hele gåseflokken prøvede at svømme hjem til Dragør, og det kunne gå galt og engang havnede hele gåseflokken i Taarbæk – en anden gang var de svømmet til Hven.

I 1912 nåede én flok gæs helt til Sverige. Ejeren måtte rejse til Klagshamn for at hente dem. Her var de taget i pleje af en svensk bonde, som dog forlangte foderpenge og dyrlægeregninger betalt – i alt til et beløb, der var højere end gæssenes værdi. Så gæssene fik lov at blive i Sverige.

Man sagde, at dragør-gæssene var meget præcise. Når de vendte hjem fra strandengene, og skulle finde deres eget hus i Dragørs gader, vidste folk i byen, at så var klokken halv fire, og det var tid til at sætte vand over til eftermiddagskaffen.

Alfred Schmidt skriver i sine erindringer om gåseopdræt: "Naar Gæssene alle var kommen til at ligge, skulde der passes paa, at Gaasen ikke gik for længe fra Reden, saa Æggene blev kolde. De gik med udstrakte Halse

og Næbbene helt op til Kurven, gækkende hele Tiden. Naar de smaa saa var sluppet ud paa Marken, kom de gamle Gæs, stak Halsene ud over hele Flokken, og saa var der et pippende og gækkende. Just som de smaa stod paa Benene, dejsede de paa Halen, men der var idel Glæde over Tilværelsen. Naar det blev mod den Tid, hvor Rugeperioden var ude, var der jo Spænding over, hvor mange Gæslinger der vilde komme, for der var af og til ufrugtbare Æg imellem, og naar Gæslingene kom frem af Ægget, begyndte Arbejdet med at passe dem. Før de fik Lov at komme ud, skulde de alle mærkes i Foden i Svømmehuden. Hver Familie havde fra tidligere Aar sit Mærke, som blev klippet eller hugget i Foden."

Oprindeligt havde folk i Dragør gæssene i deres hjem, hvor de f.eks. kunne bo under en bænk i stuen.

Senere etablerede man en lille by med huse til gæssene. Den lå i starten for enden af Zytfensgade, hvor der nu er parkeringsplads. Ved anlægget af færgehavnen omkring 1960 var man nødt til at flytte gæssene, fordi det ville være for farligt, hvis de skulle krydse færgeområdet, på vej til strandengene.

I dag bor Dragør-gæssene ikke længere inde i selve byen, men i deres egen "gåserepublik" ved Dragør Søbad. Gåseholderne er samlet i to foreninger, Dragør Fjerkræforening og Broen.